

20

Q. B. V.

DISSERTATIO ACADEMICA;

FUNEBRES RITUS

GRÆCORUM,

ALIQUA EX PARTE CUM

SUIOGOTHICIS

COLLATOS, EXHIBENS;

CUJUS SECTIONEM PRIOREM,

ADSENSU AMPLISS. FACULT. PHILOS.

PRÆSIDE

VIRO CELEBERRIMO,

MAG. JOHANNE J.

AMNELL,

GR. LIT. PROFESSORE REG. ET ORD.

IN ACROAT. CAROL. MAJ.

PUBLICE DEFENDET

ELIAS EL. NIBELIUS,

UPLANDUS

ANTEMERIDIANIS HORIS SOLITIS

DIEI V. JUN. MDCCCLI.

UPSALIÆ,
EXCUD. LAUR. MAGN. HØJER, REG. ACAD. TYP.

IN S: M R: M M: TEM MAXIMÆ FIDEI VIR,
Regni S: vioGothici ARCHIEPISCOPE,
Reg. Academiae Upsal. PROCANCELLARIE,
Ven. Consist. Ecclesiast. PRÆSES Eminentissime,
REVERENDISSIME PATER,

D: N. DR. HENRICE
BENZELI,
MÆCENAS SUMME.

אֵל נא יחר אָפֶךְ אִישׁ הַאלֹהִים אֲבִי וְאֶחָדָנוּ
חָנָן שָׁעַלה עַל לְכִי לְבוֹא אֶל חָנָל
רוֹצְחוֹתִי אָמַנָּס פְּחָד שְׁמָר וּמוֹרָא פְּנִיךְ נְדוּל נְפָל
עַלְיָה בְּמַחְשֻׁבּוֹתִי הָאֱלֹהָה וְאֶפְ�וָנָה כְּמוֹ בְּאִימָּס בְּלִי
רְעַת מָה לְעַשּׂוֹת כִּי אָמַרְתִּי בְּלִבִּי מֵאֲנֵי וּמֵחַקְרָבָנִי
יְדֵי הַקְּטֹנוֹ לְהַקְּרִיבָהוּ לְמַרְאָה עִינָּךְ אֲדֹוןִי וְאֲבִי
הַמְּרוּםִים. וְאַתְּ עַל פִּי כֵּן בָּזְכָרָנִי אֶת חַסְדִּיכָּם
וּרְחַמִּיכָּם הַנְּפָלָאִים שְׁחַגְּרָתָל לְעַשּׂוֹת אֶת כָּל
עַבְרִיךְ בְּנֵי עַמִּי וְהַנָּהָנָה נְחַמָּה נְפָשִׁי וְגַם תִּמְהָה
תִּמְהָתִי עַל רֹוב וְהַוָּד חַסְדְּךָ כִּי כָּאֵשֶׁר הַשְׁמָשׁ שָׁלָה
בְּשָׁמִים וּמְזִיאָה קָרְנִי אָוֹרָו וּבְחַמְתּוֹ מְצִיחָה כָּל
שִׁיחִים וְכָל דְּשָׂא הָאָרֶץ גַּם כֵּן חַנְקָה הַנְּפָלָא אֲבִי
וְאֶדְוֹנִי הַנְּאָזִין כִּי הַנָּהָר רֹצֶחֶת יְהֹוָה בָּרָךְ וַיְקִימֶךָ לְחַזּוֹת
רָאשָׁוֹן שָׁמֶךְ כָּל כָּרִי עַדְרוֹ אֲשֶׁר בְּכָל אָרֶץ מַוְילָתָנוּ
וַיְגִידְלָ שָׁמֶךְ כְּמוֹ שֵׁם אֲבִיךָ וְאֶחָד זֶל וַיְיִצְחָזֵךְ
כָּאוֹר הַשְׁמָשׁ לְהַאֲרִיךְ כָּל תְּבִלָּה שַׁחַיָּה לְפָאָת צְפָן

נורא הוא ואIOS נמראה ברק לכל שניי אמת
ומשם טויכם וישראל כהנה כל ערת חנמים
וכليل בני חלמוריים ישבו שמהן גדרולה למען
חסות בתפארת חסך ונגילת כשבים ניימ
היוטם בשפט רועם מתחנלים בנאות דשא
גיל גילו במשענת גבורותיך ונס עלי הקטן בכל
עבריך מופיע אור פניך והנה מען כרתחיו סיר
נכמו משמחתי וסגידתי הנדרולה ולא חרלו ערד
אשר יצאתו להשתחות מול הרום רגליך ולכפר
פניך במנחת בכורי חזאת שהעלית עלי מזבח
כבורך ועתה אדרוני ואבי הנאנן שמע נא קול
תחנני ותשעה אל מנוחתי חזאת הקטנה באור
פניך לקחת אותה מיד לרצון ואם נרצה בעיניך
שי כפי הוה הקלקל והנה יאשרנו כל בני עמי
ואני הנה תחלת חנד הנפלא חמיר בפי וחרונו
לא ימחה מלבי בכל ימי חי וכואת עלי לשאת
את קול תפלי אל מושב אל עליון ולחלות פני
ירוה שישערך ביד ימינו ויאו למלאכיו לשمرך בכל
דרכיך ואף הוא יוסוף להרבות את ימי חייך ומי
יתן ויאחר עוד ועוד היום שנחיה בו כאבים
שבא שמשנו ושמחתנו זאללה תחנני וזה הגיון רב
את אשר לא תלאה רוחך להקריבתו ליוחה עד
אשר חייתי:

EMINENTISSIMO NOMINI TUO

*devotissimus eliens,
ELIAS E. NIBELIUS.*

VIRIS

Admodum Reverendo & Præclariss., Plur. Reverendis,
Clariss. Doctissimisque,

Dn. Mag. GUSTAVO
NORDSTEDT,

Ecclesiar. Odensalensis & Hus-
byensis PASTORI, nec non di-
strictus adjacentis PRÆPOSI-
TO Gravissimo, PATRONO
Indulgenterissimo.

Dn. CAND. ERICO
BRAMAN,

PASTORI in Fresta & Ham-
marby Dignissimo, EVER-
GETÆ Propensissimo.

Dn. PETR. SEDENIO,
COMMINISTRO in Fresta &
Hammarby Laudatissimo, PA-
TRUO Honoratissimo.

Dn. JOHANNI
MANNIETTE,

PASTORI in Markim & Or-
kesta Meritissimo, FAU-
TORI Æstuma.
tissimo.

Dn. ANDREÆ
WESTMAN,

PASTORI in Skånela & Nor-
sunda Vigilantissimo, NU-
TRITIO Benignissimo.

Dn. ELIÆ NIBELIO,
Scholæ Husby - Odensalensis
PRÆFECTO Sollertissimo,
PARENTI Dilectissimo.

Eιδίσκοτο πάλαι νέκυας καύσαντες Αχαιοί
Εμπλειν δέξειν ιερὸς σεμνὰ χρεῖ.
Πόρτιος ἐν σείρης δόμενοι τε φλογῶδες ἀλειφόρε,
Σπουδας τ' αμπελίνας καὶ δέσμα τερπνὰ φέρειν.
Κύδεσιν ἔσπομένος Δασκαλὸν, δῆ καταλημένης οφείλω
Δῷερ Τυμοῖν ἔγων ὄνυματεσσοι φίλοις.
Νῦν δὲ ιεροποτέπειν ἀπορόν περ ἔοντας θυηλῶν,
Μενύ' ἀτιν' ἐξὶν ἔμοι, χρὴ παρὰ δᾶρας θέμεν.
Αγρῆς τ' ἐνεβίην καρδίης, ἐνγνωμοσύνην τε,
Καὶ θεραπέυεντος θύμα διδώμι νόο.
Τυμη θύος τόδε κοινὸν ἔη. (Χάριτος μὲν ἐνάσω
Εμορξ ἦτο.) ιδίου τοῦτ' ἔη Τυμη θύος.

VENERANDA NOMINA VESTRA

pie ac reverenter colent,
ELIAS E. NIBELIUS.

A καὶ Ω.

Προλεγόμενα.

De Diogene Sinofensi, teste in vita ejus LAERTIO α), ενιοι Φασι, τελευτῶντας αὐτὸν ἐντείλασθαι αὐταφρού ἀψιφαι, ὡς πάντας θηρίον αὐτῷ μετάσχοι. Mirari convenit, philosophum avocare suos ab isto officio, sibi exanimi præstanto, quod quidem defunctis civibus, amicis præsertim aut cognatis, rarius negarunt barbaræ gentes, feræ quamlibet ac ferreæ; quod vero officium vel hostibus debere sese existimarunt hominum cultiores, exemplo Pompeji & Cæs. Augusti, quorum ille Mithridati R., hic M. Antonio & Cleopatrae amplissimum honorem sepulturæ dedit. Projecto, quum *inhumatum se projici* jussit Cynicus homo, prodidit inelegans ingenium suæ sectæ, humanorem cultum ac τὸ πρέπον ubique fastidientis. A qua barbarie ceteroquin alienissima Græca gens, quoddam sepulturæ Jus, non tam ex humano arbitrio, quam ex divina quasi προστάζει orlendum, demortuis vindicavit, (iisdem sua tribuendo νομιζόμενα, οὐσια, διναια, iusta funebria;) extremaque censuit calamitatem & contumeliam, si cuius abjectum esset cadaver, a feris animantibus vorandum:

α) L. VI. C. II. §. II. p. m. 637.

dum: denique sepulcrorum violationem inter graviora piacula retulit. Alios ut sileamus, hujus rei testis est ISOCRATES passim. Ita Athenienses, ab Adrasto, Rege Argivo, rogati, ipso opere ostenderunt, sese μὴ παροργέαν Β) τες ἐν τοῖς πολέμοις ἀποθνήσκοντας αὐτάφες γυγνομένας, μηδὲ παλαιὸν ἔθος καὶ πάτριον νόμον (five, ut alias vocat, τὸν νόμον τὸν κοινὸν ἀπάντων Ελλήνων ὡς πάντες ἀνθρώποι χρώμενοι διατελοῦσιν, ἐχόντες ὑπὸ ἀνθρώπων μεμένω φύσεως, ἀλλ' ὡς ὑπὸ δαιμονίας προστεταγμένω μυάμενως) καταλύόμενον. vide Πανηγυρικ. p. m. 73 & 76 Edit. Basil. Παναθηναϊκ. p. 393 & 396. & Πλασταικ. p. 449 & 452. quorum postremo loco τὸ τεθνεώτας ταφῆς ἐργοτάσι dicitur esse δεινότερον τοῖς καλύτοις, ή τοῖς ἀτυχόσιν. (i. e. τοῖς μὴ τυγχάνεσι τῆς ταφῆς) sensus est: non tam mortuis, quam viventibus, opprobrio cedere negatam sepulturam. Sic in historia vetere, præsertim Græca, nihil sollempnius est τὴν ἀναιρέσει τῶν νεκρῶν, & a victis peti, & a victoribus concedi solita. Nec vero Athenis alii fere, quam professi patriæ suæ hostes ac proditores, itemque sacrilegi, funere indigni censemebantur. Quam vero sepulturæ adjunxerunt Græci pariter & aliæ gentes, officii opinio & quædam quasi religio derivanda potissimum videtur ex communi sogγῇ καὶ φιλανθρωπίᾳ ad quam fortasse accessit aliqua de corporum ἀναστάσει persuasio, longa traditione inter profanas gentes propagata; quo itidem pacto alias quasdam verioris Theologie Patriarchalis reliquias utcunque servarunt deorum cultores. A quo quidem puriori fonte, seculorum progressu, immane quantum recessit populatis superstitionis, poëtarum dein firmata fabulis; qua creditum

β) In Orat. que infer. περὶ τῆς ἀντιδόσεως, p. m. 473. ubi repetitur idem locus, exstat περιοργέαν. In Panathen. l. c. παριδεῖν.

ditum fuit, separatas animas insepulorum adquiescere non posse, nec Stygiam trajicere paludem: cuiusmodi quid poëtarum principes HOMERUS & VIRGILIUS, in fabula *Elpenoris* & *Patinuri*, tradunt γ). Quidquid sit, multo antiquissimum exsistit sepulturæ institutum, & illud quidem corruptæ ac mortali hominis naturæ coœvum; quod & ipsum πατροπαγάδον ad singulas pervenisse gentes, ac dein vario rituum funebrium adparatu magis magisque adauictum fuisse, non obscure liquet. Hinc etiam est, quod gentes, longissimo licet locorum intervallo sejunctæ, quum in aliis quam plurimis inter se discrepant, sic tamen communi exsequiarum instituto conspirare deprehendantur. Nos vero hæc pauca in universum prælibasse contenti, ad funebres Græcorum Veterum ritus strictim exponendos, & eum antiquis Scandianorum exsequiis, pro re nata, nonnunquam conferendos, pergimus. Ne mireris autem, B.L., quod a nobis instituenda qualiscunque comparatio annexam sibi non habeat planiorem & pleniorem sepulchre Sviogothicæ descriptionem; quam quia dudum exactissimam dedit, gemina in hanc rem dissertatione Acad. Antiquarius æque ac Theologus Celebratissimus, Dn. Dr. ANDR.O. RHYZELIUS, O-Gothorum hodie Episcopus Reverendissimus, nos actum agere, aut, quod ajunt, in silvam ferre ligna, noluimus.

APHOR. I.

Primum, quo pacto suum erga moribundos affectum testati sint Græci veteres, dispicientibus nobis variii sese offerunt ritus. Similatque animadvertiscent, nullam recuperandæ valetudinis spem

A 2 super-

γ) Confr. etiam in hanc rem HIERON, VOLFI ad l. c. Isocr. adnot. Col. 330.

superesse decumbenti, reselectum ejus capillum diis *καταχθονιοις* consecrarunt A). Tum vero etiam confluentes ad moriturum familiares & consanguinei, *amplexi eundem & osculati* B), dabant ultimum vale & accipiebant Γ). Ne autem vagæ animæ, jamjam inferos adituras, suus deesset ὄδηγός, fieri sacra & vota fundi siveverunt τῷ Ερυἄ, deorum nuntio ac legato, qui putabatur adesse mortuoris, & animas, corporeis solutas vinculis, ad inferos deducere Δ). Mortiente E) demum homine, pulsata sunt *άρα*, quibus ad areendos βαρέας δαιμονας, animam forte infestaturos, plurimavis inesse existimabatur Ζ).

A) *Τερψιχορτιανή* hanc itidem frequentatam fuisse tunc, cum immolarentur victimæ, (quarum e fronte evulsi pili in ignem projiciebantur,) testis est HOMERUS, a) ubi ὁ γέρων Νέσωρ

Ευχετ' απαρχόμενος, κεφαλῆς τείχας ἐν πυρὶ Βάλλων.
Qui quidem ritus translatus videtur ad exspiraturos homines, tamquam certas mortis victimas; ut his capillorum primitiis placarentur inferi dii b).

Quam superstitionem et si Scandanis certo non adscribimus, attamen haut absimiles quasdam paganismit reliquias in septentrione, ecclesiæ Romano - catholicæ communionem jam tum amplexo, videre nobis videmur. De exanimi corpore S. Olavi R., posteaquam ab obitu effluxissent plusquam XII menses, (tolsi manabir oc simmactur,) e terra effosso, haec narrat SN. STURLONIDES

---

a) *Οδυσσ. Γ. v. 445.* b) *De crine Diti ac Proserpine sacro cfr VIRGIL. En. IV. 698, sq.*

DES c): Si þann tek Biskup jöðx, oc skar af hari Kongssins &c. paucisque interjectis: Si þann let Biskup taca elld i globarkeri, oc blesþapi, oc lagþpi a reikelsi, si þann lagþpi hann i elldinn har Olafs Kongss. i. e., interprete J. PERINGSKÖLDIO: Deinde Episcopus, accepta forcipe, Regis cinnos abscidit. - - - Mox accepto turibulo, prunis ignitis replete, sacra pronuncians verba, tus superinjecit. His crines Olavi superne imposuit.

B) Amplexandi & oscenlandi ritum, amoris indicem, cum reliquis orientalibus populis, tum in primis Ebræis familiarissimum testatur historia vetus, sacra & profana; comprobante etiam id ipsum exemplo Josephi, qui *Fatroum* patrem, non modo vivum adhuc, atque in Ægyptum advenam d), sed & fato jam functum, amplexus est & osculatus. e): זפל על פנִי אֲבִיךְ זָכָר יְהוָה Qui mos, cum aliis bene multis, ex oriente in Hellada introductus fuit. Quod vero adtinet ad τὸν ψυχοφόρεν, forsan etiam extremo morientium halitus absorbendo dedit ansam μετερψύχωσις f), multis Græcorum credita; qua re inducti, ut canit MANILIUS g),

cupiere extrema suorum
Oscula, & in proprias animam transferre medullas.

Γ) Adumbratur hic vale dicendi ritus ap. EURIPIDEM h), ubi *Manæglæ*, Herculis filia virgo, futura jam jam victima, suos omnes valere jubet; cui vero vicissim supremum χαιρεῖ dicit *Jalaus*.

Δ) Pre-

c) Hist. S. OL. Haraldi fil. C. CCLVII. d) Gen. XLVI. 29. e) Cap. L. 1. f) Cfr. HERODOTI ETTEPII. 1. L. II. C. CXXIII. & JO. SCHEFFERI de Philosophia Italica I. Pythagor. lib. C. V. p. 24. g) Lib. V. cfr. VIRG. Æn. IV. 684. h) Ηρακλειδ. Act. II. v. 574. 600.

Δ) *Precum ejusmodi, pro felici e vita exitu fusarum, (quas proinde ἔξινοις ἐυχαὶς dixere veteres,) occurrit vestigium apud VAL. MAXIMUMⁱ⁾, ubi perhibetur Græca mulier vētula, (in insula Ceo, Julidos oppidi civis,) voluntariam oppetiisse mortem, defusis Mercurio delibamentis, & invocato numine ejus, ut se placido itinere in meliorem sedis infernæ partem, (puta Elysium,) deduceret.* Qualis autem Grajus creditus fuit νεροπομπὸς ναὶ Λυχαγωγὸς EPMΗΣ, de quo vide HOMERUM k) & VIRGILIUm l); talis fere Scan-dianis erat ODINUS, Valfadur dictus, uti perhibet Edda m), quod dilectos filios, puta cunctos in præliis cadentes, (aller their er i val falla,) ad se in Valhallam recipiat. Quippe hanc Odini aulam felicium animarum sedem, eamque omnibus adfluentem deliciis, exsultimarunt Sviogothi veteres; quorum, de immortalitate mentis humanæ & meliori post mortem vita, plena fluit persuasio. Qua re non abierte nostrates a majoribus suis, habitantibus ad Istrum Γέταις, Θεῖον οὐδειστάτοις τε ναὶ δικαιοτάτοις, quos αἴθαυτοί γοτας cognominatos refert HERODOTUS n), quia mori se non putant, sed eum, qui fato functus est, ἵεναι παρὰ Ζάμολξι (Δάιμονα.) Nec vero aliter nostris erat in votis fara till Opin, fara till Valhallar. Ita hi ad Odinum recta se tendere putarunt, qui & ipse moribundus, SNORR. STURLONIDE teste o), Godheim s. deorum sedes a se jam repetendas dixerat, ut amicos ibi suos exhilararet. Ceteroquin Odinus, in septemtrione cultus, cum Græcorum Romanorumque Equirū s. Mercurio multum habet cognata.

i) Lib. II. C. VI. §. 8. k) Οδυσσ. Ω. l, seqq.
 l) Aen IV. 242. m) Mythol. XVIII. n) ΜΕΛΠΟΜ. s. L. IV. C. XCIV & XCV, p. 254, seqq. Edit. London.
 o) Hist. Engl. cap. X.

cognitionis: quippe tributus est utriusque eloquentiae principatus; utriusque etiam delatum lucri quoddam præsidium, tametsi *Mercurius* quidem quæstui, ex mercatura redundanti, *Odinus* vero divitiis, bello partis, præesse putatus est. Quæ fortassis ratio fuit, cur medium hebdomados diem, *Mercurio* sacrum, majores nostri dixerint *Odensdag*; quod nomen hodieque sine superstitionis crimine servamus p).

E) Pro τῷ ἀποδημήσειν, quod δύσφημον vīsum, adhibuere Græci melioris ominis verba: αἰπέρχεσθαι (τῇ βίᾳ,) καθέυδεν ἢ κοιμάσθαι, atque his similia. Cujusmodi ἐνθουμογόν frequentant & Ebrii (2 Sam. XII. 23. Dan. XII: 2. Ps. XIII: 4.) & Græci scriptores Θεοπνευστοι. Matth. XXVI: 24. Joh. XIII: 1. XVI: 5, 7. ὑπέγειον, αἰπελθεῖν, ἐν τῇ κοιμᾷ μεταβαῖνειν Matth. XXVII: 52. & sæpe alias νεκομημένοι ἢ κοιμηθέντες pro defunctis. Neque aliter majores nostri horridum mortis vocabulum circumloquuti sunt. v. g. dicitur *Odinus moriens* q) *fara i Godheim*; itemque *Skapnartungus* & *Torra conjunx r)*, de rupe præcipites, *fara glod oc kåt till Odins*. Hodie vero etiam nihil nostris usitatius, quam, vice τῇ δῷ, gā ur verlden, affomna, hvila; quorum postremo respondet τῷ ἀναπάνεσθαι, quod similiter ad statum mortuorum referunt Græci profani æque ac sacri s).

Z) Finxere Græci μυθοποιοὶ flipatos morientium manus infernalibus geniis; quos, ne in tartara detruderent animas, propulsaturos se putabant æris sono, qui quidem creditus est ipsis νεδægōς καὶ αἰπελαζῆς τῶν μισθων

p) Vide in hanc rem Pl. Rever. & Prael. Pastoris, Mag. EDWARDI AMNELL, diss. de ὄντες θεοῖς dīr. Hebdom. Sviogoth. p. 15. q) Hist. Yngl. C.X. r) Hist. Gaufr. C. I. s) Cfr. Apoc. XIV. 13.

εργάτων, quod adnotavit vet. Scholiastes THEOCRITI.
Ita Lacedæmone, defuncto rege, lebetibus obtinire veteris fuit instituti ⁱ⁾). Sed & metallis multum virtutis tribuit veterum Scandianorum superstitione; cuius quedam reliquiae hærent etiamnum in animis vulgi, chalybe Neptunum aut nescio quem *δαίμονα*, aquarum præsidem, (Necken,) fugari existimantis. Et quod ad vim, æri tributam, adtinet, campanarum olim usui, ut in reliqua ecclesia Pontificia, ita & in nostro septentrione Romanensium sacra amplexo, multum adhæsit paganæ superstitionis. Id enim præcipue perswasum habebant, pulsato ære Campano, arceri malos genios & spectra ⁱⁱ⁾). Ita in nostrarium exsequiis mota tintinnabula & campanulas portatiles, tamquam *Dei tubas*, & malorum quorum cunque expultrices, conjectat PETR. DIJKMAN ⁱⁱⁱ⁾). Et vero ritus campanæ pro defunctis pulsandæ, (*själaringning*,) quem hodieque, a superstitione purgatum, retinemus, multum habuit nævi ea tempestate, qua Rom. sedis heic valuit auctoritas.

APHOR. II.

Apud Græcos *exanimi corporis* hæc præcipua fuit cura. Defuncti oculos, digito palpebris admoto, itemque os claudebant A); membraque decenter *composita* B), posteaquam *lota* fuissent atque *uncta* ^Γ), albo Δ) plerumque ornabant amictu: additis quoque corollis fertisve floreis E). Et ne quid deesset, obolum sive *numulum*, cœu πορθμίου τι ^η *vau-*

ⁱ⁾ COEL. RODIGINI ant. lect. L. XIX. c. 10. p. 106.

ⁱⁱ⁾ Cfr Cl. Mag. J. MOMANNI diss. de Superst. hod. ex gentilism. residuis, P. I. p. 26. ⁱⁱⁱ⁾ Antiq. Eccles. Secc. 24. p. 330.

ναῦλον; Charonti pro vectura animæ solvendum Z), mellitamque placentam s. offam, (μελιτέτταν.) Cerbero objiciendam H), in os sepeliendi ingerebant. Ita demum συγκεκομισμένου cadaver collocabant in πεσπυλαιώ Θ), donec fieret ἐκκομιδὴ s. ἐκφορὰ, funeris elatio.

A) EURIPIDI a) ὅμησ συγκλείειν, HOMERO b) καθελεῖν τὸς ὄφθαλμες quem quidem oculos comprimendi ritum ad τὸν τῶν θυνόντων γέρας refert poëtarum princeps l. c. Oris itidem claudendi mentionem adjungens alias idem poëta c), moris fuisse prodiit,

Χερσὶ νατ' ὄφθαλμες ἔλειν, σύν τε σόμ' ἐρεῖσαι.

Utrumque a Scandianis jam olim factitatum, facile quis collegerit ex iisdem ritibus, hodieque apud nos studiose servatis; quos & ipsos cum primis Christianorum exsequiis vindicarit Reverendiss. RHYZELIUS d), haut immerito conjectamus, eosdem, longa propagatos traditione, e paganismo transiisse in Christianismum; quod compluribus contigit id genus institutis, per se non malis, quin decentibus potius & probatis.

B) Ut hominis etiam defuncti formæ suus constaret decor, sua dignitas, membra ejus, morbo & morte quomodocunque distorta, Græci veteres extendere solebant, inque rectum ac nativum redigere ordinem sicutumque; id quod vocat EURIPIDES e) ορθὸν καὶ ἐντείνειν (Ορθώσατ' ἐντείνοντες ἀθλιον νέκυν π. το. λ.) De nostrum parili cura confer Reverendiss. RHYZELIUM, l. nuper adleg.

G) Lotio & uncio orientalibus populis multo fuit familiarissima; quarum utramque, & in vivis hominibus,

B

&

a) In Herub. v. 430 b) Odyss. Ω. 294. c) Odyss. Α. 424. d) Laud. Dissert. P. II. p. 119. e) Hippol. 786. sq.

& in demortuis, frequentarunt itidem Græci veteres. Sic ablutum pariter & oleo inunctum Patrocli cadaver exhibet HOMERUS f):

Kai τότε δὴ λέσσαν τε, καὶ ἡλεκτραν λίπ' ἐλαῖον.

Et quidem ab Ægyptiis, quibus sua multa debent Græci, hautisse putantur & hunc mortuos ungendi morem; quem Israëlitis, jam tum in Ægypto hærentibus, usitatum prodit exemplum Josephi, paternum eurantis funus. g): *אַת אָבִי עֲבָדְיוֹת תְּחַנֵּט אֶת הַרְפָּאִים* Sed neque postea abiisse in deluetudinem, liquet exemplo Christi, sepulcro jam illati, quando mulieres ἡγόρασσαν (*ἡτοίμασσαν* αἴρωματα (*καθ μύρα*,) ὥνται ἐλέθσας αἰλεκτρωσιν ἀντὸν h). Sed vero etiam Græci mortuorum corpora, a fætore ac putredine diutius conservanda, melle circumlineabant aut cera. Sic mortuum Agesilaum, quo Spartam facilius perferre possent amici, quod mel non habebant, cera circumfuderunt; teste CORN. NEPOTE i). Et forte eadem conservatricem adhibere Græci didicerant ab Ægyptiis, quorum corpora, eum in modum condita, dicuntur *mumiae* ab Arab. *מְוִיכָה* cera k).

Quod ad Scandianos adtinet, lotio corporis exanimi olim atque hodie usitatissima; unctio non item. Taceamus apud nos balsamis atque aromatibus pretiosis illata Regum principumque virorum corpora; qui mos, etiam si Ægyptiorum Græcorumque, cadavera a putredine servantium, conditare vetustissimæ respondet, sic tamen nostratis recentiori demum ævo familiaris evasit.

Δ) Græci, atque hos sequuti Romani l), τὸ σῶμα τοῦ τεθυκότος ἡμέρασσαν λευκοῖς cujusmodi etiam amictu Pa-

f) I&L. S. 355. g) Gen. L. 1. h) Marc. XVI. 1. & Luc. XXIII. 56. XXIV. 1. i) In vita ej. C. VIII - k) Vide JOH. GERH. VOSSIUM de vit. Lat. serm. Lib. II. Cap. XII. l) PLUTARCH. Rom. Qv. XXVI. p. m. 21.

Patrocli cadaver ornatum sistit HOMERUS II), ut
pote quod

έσανδρος λιτή καλύψεων

Εσ πόδας ἐκ πεφαλῆς, καθύπερθε δὲ φάρει λευκῷ.

Neque tamen semper & ubique Græcorum defunctis candida fuit vestis. Lacedæmoniorum enim honoratores ἐν πορφύρᾳ, ἐν φοινίκῃ elatos, PLUTARCHUS m) testis est. Neque novus in septentrione videtur mos hodier-
nus, sepeliendos vestibus candidis linteisque amiciendi;
quem ecclesia nostra hoc lubentius servavit, quia non
aliud exstitit velamentum corporis CHRISTI; quod ἀ-
Dovicis (Joh. XIX. 40.) ή τῇ σινδόνι (Marc. XV. 46. &
Luc. XXIII. 53.) ἐνείλησεν (ἐνετύλιξεν) Ιωσὴφ, ὁ ἀπὸ Α-
γριαθεῖς. Σινδὼν, (MARTIALI n) Tyrin sindon; quem-
admodum & a Sidone urbe nomen adepta existimatur:)
cum τῷ λιτῇ ἔσανδρῳ HOMERI l. c. probe congruit; siqui-
dem uterque exponitur tenuis e lino amictus, linteum
subtilius. Lineæ vesti nativus color est albus; quem
vero etiam designat locus parall. Matth. XXVII. 59. Τὸ
σῶμα ἐνετύλιξε σινδόνι καθαρῷ, i. e. λευκῷ. Quam enim
ἔσθῆτα λευκὴν ή λαμπρὰν, eamdem aliquando καθαρὰν
dixisse Græcos, haut secus atque Romani pura vestimenta
pro candidis accipiunt, nos edocet IS. CASAUBONUS o).

E) Ισέον, inquit SUIDAS p), ἔτι σέφανος ἐδίδοτο τοῖς
νεκροῖς, ὡς τὸν βίον διηγωνισμένοις, i. e. tamquam qui vi-
ta certamen peregriffent. Nempe, τῷ αὐγῶν perfunctus vi-
ctor, id brabei reportavit olim apud Græcos. Ceterum
de mortuis ἐξεφαναμένοις cfr J. MEURSIUM q).

Z) Meminere passim LUCIANUS & alii hujus o-
B 2 βολοῦ.

ll) ΙΔ. Σ. 357, lq. m) Εν νομ. Δακων. p. 348. n) L. IV.
epigr. XIX. o) Comment. ad Theophrasti C. XXII περὶ
μικροφιλοτιμίας. p) In voce Μελιτέττα, q) C. IV. de funere.

βολοῦ quem peculiari, eoque, ut videtur nonnullis, non tam Græco, quam barbaro, (fortasse Persico,) nomine dæmonum adpellant. Conferantur in hac voce SUIDAS & HESYCHIUS; quorum hic, Δαράκη, inquit, ὁ τοῖς νεκροῖς δίδομενος ὄβολος· ille vero: τέτονομίσματός ἐσιν ὄγομα, ὁ τοῖς νεκροῖς ἐδίδοσαν πάλαι, συγκηδένοντες ὡς Αχερούσιας ἐπιβαθρον. Αχερουσίας δέ ἐσι λίμνη ἐν ἄστε, ἣν διαπορθμένουται οἱ τελευτῶντες, τὸ προειπημένον νόμισμα τῷ πορθμῷ δίδοντες. Ceterum de hac superstitione Græcorum veterum, quorum de cymba Charontis, manes trans Styga vehentis, notissima est fabula, isthac monuisse sic satis. Quibuscum, haut scio, an quid cognitionis habeat pecunia, apud nostros olim cum mortuis conseputa, quæque dein una cum urnis toties effossa fuit. Sin autem fidem inveniet numus argenteus, quem, *in cranio inventum, habuisse sese refert BARTHOLINUS* r); illinc facile dabitur ansa, septentrionalibus attribuendi simile quid horum, quæ de obolo, a Græcis in os defuncti inserto, perhibuimus.

H) Placandus erat canis, ædium infernarum janitor, data τῇ μελιτούτῃ, que SUIDÆ s) est μάζα μελιτή δεδευμένη, ἣ ἐδίδοτο τοῖς νεκροῖς ὡς εἰς τὸν Κέρβερον. Sic Aeneas, aditurus inferos, objecit Cerbero

Mille soporatam & medicatis frugibus offam //).
A qua Græcorum superstitione non omnino abludit id, quod observavere dudum antiquitatum patriarchum scrutatores: videlicet nostratum olim tumulis addita fuisse esculenta quædam & potulenta. De inventis urnis, quæ sicernium potius & emortuales dapes, manibus defunctorum

r) Ant. Dan. L. II. C. IX. cfr. OL. RUDBECKIUM
Patr. Atl. T. I. C. XXI. §. 2. & Reverendiss. RHYZELIUM,
diss. saepius laud. P. I. pag. 43. s) v. μελιτεῖτα. //) VIRG.
Æn. VI. v. 420.

ctorum exhibitas, quam quidem ossa aut cineres, continuerint, confr. post OL. VERELIUM *i*) & Reverendiss. RHYZELIUM *ii*), Cl. JAC. VAHLSTEDT *ii*), cuius hæc sunt: *Sviogothi cibum & potum tumulo imposuerunt, quæ mortuo essent pro viatico; ut satis superque testantur lagenæ & ejus generis alia, quæ adhuc bodie tumulis passim effodiuntur.*

ii) In vestibulo ædiumve aditu facta fuit hæc πρόθεσις defuncti hominis, pedibus ostium versus directis, ita ut foras spectaret v); quomodo Patroclus apud HOMERUM w)

Κεῖται ἀνὰ πρόθυρον τετραμμένος. - - -
Cujus rei αὐτολογίαν adfert vet. Scholiastes, locum Homericum hunc in modum interpretatus: *Κεῖται ἐπὶ τὴν Σύραν δρῶν, ὃ ἔσι τετραμμένος ἔχων ἐν ἀντὶ τῆς πόδας· ἔτῳ γάρ τιθενται ὁι νεκροὶ, διὸ τὸ ἔξερχομένος τῇ ἀνθρωπίᾳ βίᾳ μηκέτι ἀνατρέψειν ἐις τὰς ὄικες.* Et quia convenientissimus hic fuit situs exanimi corporis, faciem pedesque conversos habentis ad januam, per quam modo efferendus esset; mirum non est, si nostris olim, æque atque hodie, idem mōs fuerit reponendi cadaveris, ita ut

In portam rigidos calces extendat x).

APHOR. III.

Efferebatur funus, feretro plerumque impositum; idque præsertim Athenis ante solis ortum A): euntibus exsequias B) propinquis utriusque sexus, itemque civibus aliis, præcipue amicis, Γ) iisque ferre atratis Δ). Tum vero, procedente funere, planus E) incipiebat & lugubris cantus, quo ceteris præie-

*i) In not. au. Iust. Gaufr. C. XVI. *ii) P. I. p. 58.**

*ii) In Dissert. de itinere in Améric., Ups. hab. sub præfid. Summe Vener. Dn. Dr. O. CELSII Patr. p. 38. v) Cfr SENECAE Epist. XII. *w) I& T. 212. x) PERSI Sat. III.**

præierunt ἀδοι, οἱ Θεῖνων (ἐπικηδείων) ἔξαρχοι Z) quorum vivam vocem *tibicines*, H) trititiam pariter cientes, adjuvere.

A) Antelucanas exsequias *Patrocli* describit HOMERUS a), perhibens, incensi rogi tum demum cessasse flammarum,

Hμος Εωφόρος ἐιτις Φώως ἐρέων ἐπὶ γαῖαν,

Ουτε μεταὶ κροκόπεπλος ὑπειρ ἄλα τιδναταις ἡώς.

i. e. primo diluculo, aut summo mane, ante exortum solem; quo tempore funera efferri Athenis, lata lege Solon injunxit: secus, quam factitatum in aliis quibusdam Græciæ civitatibus, ubi interdiu elata fuere funera; qua de re vid. passim harum antiqui scriptores. In primis vero locum habuit apud Græcos matutina elatio virorum juvenum, qui in ipso vernantis ætatis flore decesserant b); quorsum etiam referri possit adlatum *Patrocli* exemplum.

B) Prosequebantur funus in equis etiam & lecticis, qui nobiliores erant & magnificentiores; sed vero, quibus magnum honorem habere vellent, ad eorum exsequias pedibus ibant; quod pluribus tradit MEURSIUS c). Hisce consona sunt, quæ de Theophrasto memorat DIOGENES Laërtius d): Αὐτὸν, inquit, ὡς ὁ λόγος, Αθηναῖος πανδημεὶ παρέπεμψαν ποσὶ, τὸν ἄνδρα τιμήσαντες.

Γ) Parentes, liberi, conjuges, & reliqui dein propinqui, pro sanguinis quisque gradu, ut loquitur MEURSIUS, e), suorum interfuerere exsequis. His, in hominum præsertim illustriorum funere, sese adjungebat

a) Ia. ψ. v. 225, 1q. b) Cfr. HERACLID. Lib. de Allegor. Hom. p. 492. & MEURSIUM de fun. C. VII. c) De fun. C. IX. d) In vita THEOPHR. L. V. C. II. §. II. p. m. 502. e) De fun. C. XVIII.

gebat frequens comitantium caterva. In funere *Patrocli* f)

Πρόσθε μὲν ἵππης, μετὰ δὲ νέφος ἐπέτο πεζῶν,

Μυρίοις ἐν δὲ μέσοις φέρον Πάτροκλον ἔταιροι.

ubi Poëta elatum innuit Patroclum a numerosissima cohorte commilitonum, quorum agmen duxerint equites, clauerit peditum nubes, i. e. densa confertaque multitudo. Sic PLUTARCH. in funere Timoleontis, μυρίδας numerat virorum ac mulierum. Quod vero ad feminas, Athenis lege Solonis circumscripta fuit harum frequentia; utpote quibus adesse non licebat, nisi vel langvine propinquis, vel ætate jam sexagenariis: uti refert DEMOSTHENES g). Sed & apud nostros olim idem mortuis habitus est honos. Non sine frequenti, cognatorum inprinīs & amicorum, comitatu, tumulis illata fuisse funera, testatur historia vetus. Ita Baldri cadaver elatum Nanna conjunx, Litur tamulus, atque insuper numerosa Hrymibusorum & Bergisarum multitudo comitabatur; uti nos docet Edda h).

Δ) *Nigra* veste, tamquam ad prodendum animi dolorē adcommodatissima, lugentes utebantur Græci. Hinc *Admetus*, denata conjugē, πᾶσι Θεσσαλοῖς:

Πένθος γυναικὸς τῆσδε κονοῦσθαι λέγων,
inprimis etiam eos jubet indui μελαμπέπλῳ σολῇ. vid.
EURIPIDES i); qui alias quoque sic loquentem introducit Helenam k):

Πέπλων λευκῶν μέλανας σύνταλλάξομεν

i. e.

f) Hom. Il. ψ. v. 133, lq. g) Πρὸς Μακεσσ. p. m. 667

b) Mythol. XLIII. Cfr. in hac rem Reverendiss. RHYZELIUM, de sep. S. Goth. P. I. p. 41. & Nobiliss. OL DALIN, Hist. Svion. T. I. C. VI. §. 25. i) Δλητ. u. 425, lq. k) Ελέν. v. 1094,

i. e. candidus vestes, (quas scil. in latiori rerum statu gesserat haec tenus,) cum atris commutabo. Sic ap. LYSIAM exhibetur femina, μέλανη ἵματιον ἡμέρισμένη, αἰς ἐπὸς ἦν, ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, τοιαυτη συμφορᾷ κεχειρισθεντα. Hinc VAL. MAXIMUS, Depositis, inquit, doloris insignibus (intelligit, quod vocant Græci, μέλανη πάνθημον ἵματιον,) candidam induerunt vestem. Et ARTEMIDORUS l) ait: οἱ πενθῶντες τὰς ἀπαθήσκοντας τοιάτοις χρωνται ἵματοι, (τοῖς μέλαστιν.) Interim candidus color adeo non fuit ubique latitiae index, ut Argivi potius in luctu geslerint albas vestes; quod PLUTARCHUS m) ex Socrate profert. Quemadmodum gentibus etiam aliis, in primis Japonibus, tristis color habetur albus, ac proinde in funere adhibendus; niger latus: cuius rei testis est PETR. JO. MAFFÆIUS n). Quod ad Scandianos vet. adtinet, hodieque euntibus exsequias lugentibusque usitatus, ater color vestium, non heri aut nudius tertius heic increbuit; etiam si, cūjusmodi veste fint usi civium nostrorum antiquissimi, suæ litantes simplicitati, certo non constat.

E) Quemadmodum miseranda Judæis habebatur eorum sors, quibus deerant, qui funera lessu planctuque prosequerentur; quod liquet vel ex Jer. XXII. 18, sq. ita Græcis decentissimum visum τὸ νέκυας κλασιεν, quod & νέρος θανόντων facit HOMERUS o). Quem luctum suum ejulatu prodebant ac voce lugubri, duplicantes aut quater repetentes suum illud αἱ αἱ, f. ἐ ἐ· (ex quo, SUIDA p) judice, nascitur Ελεγος, απὸ τῷ ἐ ἐ λέγειν, ο πρὸς αὐλὸν πένθιμον ἀδόμενος θεῆνος η. τ. λ. itemque λεγεῖον, μέτρον τι, quondam in rebus potissimum lugubri-

l) Ονειροκρίτ. β. m) Ρωμαϊκ. προβλ. p. m. 21. n)
Hist. Ind. L. XII. Cfr. JAC. PONIANI progymin.
III. 8. o) Ιλ. ψ. v. 9. — p) In voce Ελεγος.

bribus cantandis usitatum: quamquam cum DIOMEDE alii derivant ἐλέγους πάρε τὸ ἐνλογεῖν τὸς τεθνεότας, si quidem his denatorum comprehensæ fuerunt laudes.) Accessere vero etiam planctus, sua manibus tundentium pectora; cuius moris ap. HOMER. & EURIPID. passim exstant exempla: quam quidem πρὸς τὸν αὐλὸν σεργυτυπλεύ, s. pectoris ad sonum tibiæ percutiendi ritum, tamquam inanem, fastidit LUCIANUS q). Reliqua funebris luctus Græcorum, ejusque non raro immoderatioris, signa quo minus heic persequamur, argumenti prohibet ambitus.

z) Græcis æque, atque aliis orientalibus populis, præsertim in nobiliorum funeribus r), moris fuit adhibere, quos vocat HOMERUS s) in funere Hætoris,

Acidēs

Θρήνων ἔχοντες, οὐτε σούσσαν αἰσθῶντες

Οι μὲν ἀρέτης θρήνοντες εἰπὶ δὲ σεμάζοντες γυναικες.

Mulierum ille ploratus, quem etiam l. c. & v. sqq. memorat Poëta, conjectandi præbet ansam, unde suas Romani ceperint *Præficas*, mercede conductas, ut & flarent, & fortia facta defunctorum laudarent; NONIO teste. Cujusmodi lamentatrices ipsis etiam Judæis olim in usu fuisse, adlusione haut obscura arguere nobis videntur קְלִינֵת Jer. IX. 16. Quem locum copiose interpretatus IS. ABARBANEL תַּנְגִּזָּה facit mulieres, threnorum gnaras, s. quarum artificium sit plangere in funeribus ac lamentari; quæque venirent ad deplorandum malum Judæis imminens. Quod vero ad septemtrionis adinet incolas, ut nihil jam dicamus de Hunnis, Gothorum cognatis, quorum, κατὰ τὸν πάτριον νόμον ὄλοφυγεμένων, (nenias puta funereo vs versus cantantium,) mentionem facit AGATHIAS t); Theodorici, V-Gothorum

C

rum

q) Περὶ πένθεων, p. 305. cfr MEURS. de fun. C. XVIII.
r) Vide Eumd. l. c. s) I. Ω. v. 722, seqq. t) L. V.

rum regis, efferendum cadaver cantibus honoratum fuisse
testis est JORNANDES u). Unde & Scandianis nostris
in usu fuisse olim ad rogos suorum cantare nenia, faci-
le nobis persuademus, praeunte Reverendiss. RHYZE-
LIO x). Forsan & huc faciunt, a Skaldis cantari solita,
principum virorum ἐπικήδεια· cuiusmodi fuit illud Ha-
konis R. apud STURLESONIUM y), Haconar mal.
Eyvindur Scallduspillir, (inquit,) erti quæpi eitt um fall
Haconar Kong, oc sua þat hverjo honom var fagnat i
Valbøll; quem quidem lessum exscriptis l. c. laud. STURL.
Proscriptis demum profanis hisce nenisi, sub Christia-
nam æram, pios successisse hymnos, per viam, qua pro-
cedit funus, præcini, & in sepulcreto dein aut templo
continuari solitos, adhuc hodie ἀντίκοι perfentiscimus.

H) Σωδοῖς, quos leviter adtigimus, adfinēs fuere
ἀυλῆται, vebementiori movende triflitiae inservientes, ut
loquātur cum MEURSIO. z). Quum autem de sitici-
nibus hisce in præsens plura adferre non vacet nobis,
qui brevitatis studiosiores esse cogimur; monemus sal-
tim, haut dubie ab Asia gentibus haussisse Græcos & hunc
tibiarum funebrium usum: quarum quoque vestigium oe-
currit apud Judæos. Nempe venit CHRISTUS εἰς τὴν ὁ-
νιαν τὰ ἀρχοντος, (cujus modo deceperat filia,) vidiisque
τὰς ΑΥΛΗΤΑΣ ναι τὸν ὄχλον θρυβάμενον. Matth. IX. 23.
Haut satis recte autumat ad h. l. THEOPHYLACTUS,
quod, quia ἀγαμος ἦν (η θυγάτης τὰς ἀρχοντος,
κοράσιον l. c. adpellata,) μετὰ τῶν γαμιῶν ἀνδῶν αὐτὴν ἐθέρηνεν.
Quippe e scriptis Judæorum liquet, vel pauperrimum
quemque ex ea gente, etiam deflenda uxori præbuisse
duas saltim tibias, unamque lamentatricem *).

u) De R. G C. XLII. x) P. I. p. 57. y) Hist. Ha-
adal. C. XXXIII. z) De fun. C. XVIII. *) Vid.
Cheruboth, C. IV. comm. IV.

Μούνῳ παριβασιλεῖ δόξα ἔησι Θεῶ.